

บทที่ 6

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การหาแนวปฏิบัติที่เหมาะสมในการจัดการขยะและลดปริมาณขยะสะสมในครัวเรือนของเทศบาลตำบลหนองตาด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการวิจัยที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนทุกภาคส่วน ทีมวิจัยได้จัดกิจกรรมดำเนินการวิจัยดังนี้

6.1 สรุปผล

6.1.1 การหาแนวปฏิบัติที่เหมาะสมในการจัดการขยะในครัวเรือนของเทศบาลตำบลหนองตาด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ผลการศึกษา ที่คณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อสำรวจบริบทและจัดกิจกรรมเพื่อค้นหาแนวปฏิบัติที่เหมาะสมในการจัดการและลดปริมาณขยะในครัวเรือนของชุมชนในเทศบาลตำบลหนองตาด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ คือ เทศบาลฯ ควรมีแผนการดำเนินการจัดเก็บและกำจัดขยะอย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม ทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างกฎ กติกา หรือกลไกของชุมชนสำหรับขับเคลื่อนให้การจัดการขยะในครัวเรือนเป็นไปได้ตามเป้าหมายเป็นแนวทางที่ค้นพบจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ว่าจะเป็นแนวทางสำคัญที่จะทำให้ปริมาณขยะในพื้นที่ลดลง และเพื่อให้เกิดการสร้างแรงจูงใจ กระตุ้นให้เกิดการคัดแยกขยะร่วมกัน ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมโดยเริ่มต้นคัดแยกขยะตั้งแต่แหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย พร้อมทั้งจัดให้มีระบบการเพิ่มมูลค่าขยะมูลฝอยให้เหมาะสมกับประเภทขยะมูลฝอยโดยจัดทำในรูปแบบของโครงการธนาคารขยะเพื่อมาเปนกลไกหลักในการเพิ่มมูลค่าให้กับขยะต่อไป

6.1.2 การขยายผลแนวปฏิบัติการจัดการขยะในครัวเรือนของเทศบาลตำบลหนองตาด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ผลการศึกษา พบว่า มีเพียงบางหมู่บ้านที่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการจัดการขยะอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังพบปัญหาการนำขยะไปเผาในพื้นที่ หรือไปทิ้งในพื้นที่รกร้าง ซึ่งขาดการจัดการขยะอย่างถูกวิธี สมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่ มีวิธีการคัดแยกขยะก่อนทิ้งหรือทำลาย และการดำเนินการลดปริมาณขยะในครัวเรือนส่วนใหญ่เลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำกลับมาใช้เคล็ดได้ วิธีกำจัดขยะในครัวเรือนส่วนใหญ่เลือกเผาในที่โล่งแจ้ง สมาชิกส่วนใหญ่มีความต้องการค่อนข้างมากให้ผู้นำชุมชนและเทศบาลตำบลฯ ผลักดันให้เกิดการจัดการขยะอย่างเป็นรูปธรรม โดยการสร้างจิตสำนึกให้ชุมชน ส่งเสริมความรู้และสร้างแรงจูงใจ ให้ชุมชนมีการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง และนำไปกำจัดโดยถูกหลักสุขาภิบาล พาไปศึกษาดูงาน และเชิญวิทยากรจากพื้นที่ที่

ทำงานสำเร็จมาบรรยาย และสาธิตปฏิบัติการจริง ร่วมกับแกนนำและสมาชิกในชุมชน (การคัดแยก การทำปุ๋ยหมัก/น้ำหมักชีวภาพจากขยะเปียก การรวมขาย หรือตั้งธนาคารขยะรีไซเคิล ฯลฯ) และส่งเสริมการนำขยะรีไซเคิลนำมาสร้างรายได้ นำมาทำสิ่งประดิษฐ์ใช้ในชุมชนและนำไปขายเพิ่มรายได้ ลดขยะลดภาวะชุมชน

6.1 อภิปรายผล

การจัดการขยะและลดปริมาณขยะสะสมในครัวเรือนของเทศบาลตำบลหนองตาด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เรื่อง แนวปฏิบัติที่เหมาะสมในการจัดการขยะและลดปริมาณขยะสะสมในครัวเรือน ของชุมชน ซึ่งปัจจัยส่งเสริมการหาแนวปฏิบัติที่เหมาะสมในการจัดการขยะและลดปริมาณขยะสะสม ในครัวเรือนของชุมชนเทศบาลตำบลหนองตาด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูล จากโปรแกรมการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล (TCNAP) คู่มือการพัฒนาทักษะการวิจัยชุมชนด้วยการ วิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณนาแบบเร่งด่วน (RECAP) ของเทศบาลตำบลหนองตาด อำเภอเมือง จังหวัด บุรีรัมย์ และจากการลงพื้นที่สำรวจ การสอบถาม การสัมภาษณ์ ทำให้ทราบบริบทพื้นที่และแนวทางการ ขับเคลื่อนของชุมชน ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการของเทศบาลฯ โดยมีการขับเคลื่อนโดยการ ให้ความรู้และการรณรงค์ในเรื่องการจัดการขยะในครัวเรือนของชุมชน ใช้วิธีให้ชุมชนมีส่วนร่วมโดย เริ่มต้นคัดแยก ขยะตั้งแต่แหล่งกำเนิดขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นแหล่งกำเนิด พร้อมทั้งจัดให้มีระบบการ เพิ่มมูลค่าขยะมูลฝอยให้เหมาะสมกับประเภทขยะมูลฝอยโดยจัดทำในรูปแบบของโครงการธนาคาร ขยะเพื่อมาเป็นกลไกหลักในการเพิ่มมูลค่าให้กับขยะ และทางเทศบาลฯ ควรให้ความสำคัญกับการ แก้ไขปัญหา ขยะมูลฝอยในชุมชนชนบทตั้งแต่ระดับนโยบายไปจนถึงการจัดการในครัวเรือน และ เพื่อให้การจัดการ ขยะมูลฝอยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลควรจะให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรวิทย์ วรชัชฌูพงศ์ (2561) การศึกษาถึง สถานการณ์ขยะและการ จัดการในชุมชนเทศบาลตำบลดงมะดะ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ปัญหา ขยะที่สำคัญของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลดงมะดะ เนื่องจากสภาพชุมชนแบบกึ่งเมือง-กึ่งชนบท ที่มี การขยายตัวของความเจริญทางเศรษฐกิจเข้าสู่ชุมชนทำให้ปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น และทางเทศบาล ยังไม่มีรูปแบบการบริหารจัดการขยะในชุมชนที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ทั้งนี้เพราะปัญหาด้าน งบประมาณ และการบริหารงานของทางเทศบาลที่ขาดการประสานงานที่ชัดเจนกับผู้นำชุมชนทำให้ ขาดการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ส่งผล ให้เกิดปัญหาขยะในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฮาซูลีนา วุฒิงาม (2557) ได้ทำการศึกษาวิจัย แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยระดับครัวเรือนในเขต เทศบาลตำบลปะลู่ ผลการศึกษาพบว่า การจัดการขยะในระดับครัวเรือน จากกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการใส่ ขยะมูลฝอยลงในถุงพลาสติก แล้วนำไปทิ้ง ซึ่งจะเป็นการรวมขยะทุกประเภทลงในถุงเดียวกันโดย ไม่ได้ทำการคัดแยก ซึ่งยากต่อการไปกำจัดต่อและถึงขยะไม่มีฝาปิดมิดชิดส่งผลทำให้เกิดโรคติดต่อ

ตามมา สำหรับวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างพบว่าใช้วิธีการเทกองรวมกันแล้วเผา ซึ่งเป็นวิธีการกำจัดขยะที่ไม่ถูกหลักสุขาภิบาลส่งผลทำให้เกิดมลภาวะเป็นพิษทำลายสิ่งแวดล้อมได้ แนวทางที่เหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอย เทศบาลควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับทิ้งขยะ รวมทั้งมีการเพิ่มอัตรากำลังคนในการเก็บขนขยะมูลฝอยตามครัวเรือน และใช้วิธีให้ชุมชนมีส่วนร่วมโดยเริ่มต้นคัดแยกขยะตั้งแต่แหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย พร้อมทั้งจัดให้มีระบบการเพิ่มมูลค่าขยะมูลฝอยให้เหมาะสมกับประเภทขยะมูลฝอยโดยจัดทำในรูปแบบของโครงการธนาคารขยะเพื่อมาเป็นกลไกหลักในการเพิ่มมูลค่าให้กับขยะต่อไป

6.2 ข้อเสนอแนะ

6.2.1 ชุมชน

ชุมชนควรมีการจัดเวทีแสดงความคิดเห็นและหาข้อสรุป แนวคิดด้านรูปแบบการจัดการขยะที่เหมาะสมว่าควรจะเป็นการให้ความสำคัญกับการคัดแยกขยะต้นทางเพื่อลดปริมาณขยะ และสามารถก่อให้เกิดรายได้ต่อครัวเรือน ควรดำเนินการเชิงรุกและมีการวางแผนระยะยาวโดยการมีส่วนร่วมของทุกชุมชนอย่างจริงจัง

6.2.2 นักวิจัย

การดำเนินงานวิจัยด้านการจัดการขยะร่วมกับชุมชน ผู้วิจัยต้องส่งเสริมและกระตุ้นเพื่อสร้างความตระหนักในเรื่องการจัดการขยะในครัวเรือน พร้อมทั้งร่วมคิดข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการในเรื่องการจัดการขยะของชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและเป็นผู้ตัดสินใจในการดำเนินการเอง นอกจากนี้ ยังมีการจัดกิจกรรมหนุนเสริมเพื่อให้ชุมชนมีความสนใจในการจัดการขยะ

6.2.3 นโยบาย

เทศบาลตำบลหนองตาต อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ควรจัดทำนโยบายอย่างเป็นทางการเพื่อกำหนดแนวทางแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการขยะในชุมชน การสร้างกลไกของชุมชน และควรแต่งตั้งคณะกรรมการ เรื่อง การจัดการขยะของชุมชน เพื่อดูแลรับผิดชอบในการจัดการขยะ และการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารจัดการขยะที่ถูกต้อง ตั้งแต่การปรับพฤติกรรมการใช้สินค้าอุปโภค บริโภค การคัดแยกขยะในครัวเรือน เพื่อลดปริมาณขยะตั้งแต่ต้นทาง และการส่งเสริมให้มีกลไกขับเคลื่อนในชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน